

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

Навчально-науковий інститут цивільного захисту

Кафедра управління у сфері цивільного захисту

Білека А. А.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО»**

підготовка здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»

м. Черкаси

Білека А. А. Міжнародне приватне право: [методичні вказівки щодо виконання контрольної роботи для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 08 «Право» спеціальність 081 «Право»] / А.А. Білека // Черкаси: НУЦЗУ, 2025. – 24 с.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧАМИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародне приватне право» є ознайомлення здобувачів із основними теоретичними та практичними засадами регулювання приватноправових відносин, ускладнених наявністю іноземного елемента. Вивчення курсу сприяє одержанню основних теоретичних знань, практичних навичок щодо визначення права, належного до застосування, допоможе використовувати отримані знання на практиці.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне приватне право» є надання системних юридичних знань про засади нормативно-правового регулювання цивільно-правових відносин, ускладнених наявністю іноземного елемента. У результаті вивчення матеріалу, запропонованого до ознайомлення у даній програмі, здобувач отримає професійні знання законодавства у сфері майнових та немайнових відносин, трудових, сімейних, та інших відносин цивільно-правового характеру, з іноземним елементом, здобуде навички теоретичного та методологічного наукового аналізу і пошуку шляхів вирішення типових та нестандартних ситуацій, які виникають або можуть виникати у професійній діяльності юристів, діяльність яких пов'язана із юридичним супроводженням організації та здійснення відносин з міжнародного приватного права.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання: основні поняття та визначення галузі міжнародного приватного права; спеціальні терміни міжнародного приватного права, та вміти їх охарактеризувати; систему міжнародного приватного права; природу відносин та ознаки предмету міжнародного приватного права; методи міжнародного приватного права, та особливості їх застосування; основні засади вчення про колізійну норму; види джерел міжнародного приватного права; поняття та форми уніфікації; правила визначення право- та дієздатності іноземців в Україні; шляхи вирішення колізій щодо зобов'язань у тому числі деліктних; сутність колізій спадкових, сімейних та трудових відносин і відповідно шляхи їх вирішення; правила визначення процесуальної правоздатності та дієздатності іноземних фізичних та юридичних осіб; положення законодавства України щодо виконання доручень та судових рішень іноземних судів; правила визнання чинності рішень іноземних судів в Україні;

уміння: проводити аналіз норм чинного законодавства України та норм права іноземних країн; розшукувати необхідні колізійні приписи, та формули прикріплення; вирішувати тестові завдання з міжнародного приватного права; практично виявляти випадки обходу законів у міжнародних приватноправових відносинах; застосовувати теоретичні положення загальної частини курсу при вирішенні конкретних практичних завдань;

комунікація: вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію; володіти базовими навичками риторики; доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло; пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту;

автономія і відповідальність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти: здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; здатність працювати в команді; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми; зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки, технологій; цінування та повага різноманітності і мультикультурності; прагнення до збереження навколишнього середовища; знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини; знання і розуміння основ права Європейського Союзу; здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Відповідно до навчального плану здобувачі повинні виконати письмово контрольну роботу.

Терміни виконання контрольної роботи визначені графіком виконання контрольних робіт.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями контрольної роботи, рекомендованою літературою, нормативно-правовими актами, вивчити їх згідно рекомендацій, які були отримані під час настановних занять.

У контрольній роботі здобувач повинен продемонструвати знання вивчених питань, уміння виділяти головне, робити висновки. Відповіді на питання мають бути обґрунтованими та містити посилання на використані джерела.

Обсяг роботи - від 10 сторінок формату А-4 у текстовому редакторі Microsoft Word for Windows 6.0, 7.0, 97, 2000, 2003, 2007; шрифт - Times New Roman, розмір - 14, 1,5 міжрядковий інтервал; абз. відступ - 10 мм; поля - 20

мм.

Контрольна робота має бути виконана за своїм варіантом, який визначається за останньою цифрою залікової книжки.

Викладач має право видати здобувачеві індивідуальний варіант завдання для виконання контрольної роботи.

На титульній сторінці необхідно вказати прізвище, ім'я та ім'я по батькові здобувача, курс, групу, номер залікової книжки (шифр).

Контрольна робота, виконана не за своїм варіантом, якщо виконання контрольної роботи за індивідуальним завданням не було погоджено з викладачем, а також не повною мірою розкриває питання чи є результатом механічного переписування тексту підручника, не зараховується і з рецензією повертається здобувачу для повторного виконання.

На титульній сторінці нової контрольної роботи слід зробити помітку «Повторно» і направити в разі з першою роботою і рецензією на перевірку.

Виконана і зарахована контрольна робота є умовою допуску до підсумкової форми контролю з навчальної дисципліни, передбаченої ОПП Право та навчальним планом.

Варіант 1

Теоретичне завдання:

1.Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди (деліктні зобов'язання) у міжнародному приватному праві.

2.Міжнародний комерційний арбітраж.

Задача 1. Суднохідна компанія, яка має постійне місце знаходження і зареєстрована в Україні, уклала із громадянкою України Ковтун трудовий договір, що передбачає її обов'язок працювати лікарем на лайнері, що курсує між Україною, Італією, Францією, Іспанією, Єгиптом. Договір був укладений на українській мові, підписаний сторонами у м. Одеса і передбачав виплату винагороди у гривнях. Судно експлуатується товариством – юридичною особою грецького права, ходить під прапором Греції і зареєстровано у м. Неаполь.

Згодом вказаний договір із громадянкою Ковтун було розірвано достроково. У самому договорі про порядок розірвання та про право, яке має застосовуватися до порядку і наслідків дострокового розірвання зазначеної угоди, нічого не вказано. Пані Ковтун подала позов до компанії у м. Неаполь.

Питання: визначте кількість та види іноземних елементів у даних правовідносинах. Право якої держави має застосовуватися до порядку розірвання трудової угоди? Прийміть до уваги те, що переважно до трудових угод застосовується принцип країни місця роботи (lex loci laboris). Що може вважатися місцем роботи відносно морського судна?

Задача 2. Пан Франц Форго, (народився у 1801 р. в той час у Королівстві Баварія) був позашлюбною дитиною підданих Баварії. У 1806 р. мати з ним переїхала у Париж, де згодом Франц Форго одружився із заможною громадянкою Франції. У 1865 р. його дружина померла і залишила по собі велику спадщину (внесок у швейцарському банку). Сам Франц Форго помер через п'ять років і не залишив заповіту.

Виходячи із німецького спадкового права спадкоємцями визнавались нащадки сестри його матері, до того ж, спадкування припускалось і за позашлюбними дітьми. А відповідно до права Франції легальним спадкоємцем могла бути лише держава Франція, оскільки інших спадкоємців, визнаних французьким правом, не було. Таким чином, у німецьких родичів пана Форго по боковій лінії була можливість отримати спадщину.

Французький суд встановив, що відповідно до колізійного права Франції, до спадкування рухомого майна має застосовуватися закон „доміцилю”, під яким розумівся доміциль походження спадкодавця. Інакше кажучи, колізійна норма французького права відсилала до баварського права. При цьому було встановлено, що пан Форго, залишався підданим Баварії, тобто мав баварський доміциль походження. Тому суд мав застосовувати баварське матеріальне право. Але, в той же час, суд звернув увагу, що відповідно до колізійних норм Королівства Баварія, відносно спадкування рухомості, повинно застосовуватись право країни доміцилю, під яким

розуміється фактичне місце проживання спадкодавця, тобто французьке право.

Питання: визначте кількість іноземних елементів у вказаних спадкових відносинах. Яку назву отримала у міжнародному приватному праві дана проблема? Як ви вважаєте, хто має бути визнаний спадкоємцем у даному випадку?

Варіант 2

Теоретичне завдання:

1. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в міжнародному приватному праві.

2. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.

Задача 1. Громадянин України А. у 1989 році уклав в м. Київ шлюб із громадянкою Молдови Б. Через десять років подружжя переїхали на постійне місце проживання в Молдову. Під час конфлікту у Наддністрянщині громадянин А. пропав без вісті залишивши цінне майно і двох дітей в Молдові.

Питання: як повинні вирішуватися питання визнання пана А. без вісті зниклим? Право якої країни має регулювати дані відносини? Чи існує договір між Україною і Молдовою про регулювання вказаних відносин?

Задача 2. Громадянин України Баумер (німецької національності), що проживає у Харківській області виїхав на постійне місце проживання до Німеччини і отримав там статус переселенця. В Україні у нього залишилась квартира у центрі Харкова, автомобіль та земельна ділянка у сільській місцевості.

З приводу права власності на все вказане майно виник спір між паном Баумером та його родичем Абрамовим, який також виїхав до Німеччини. Позов до пана Баумера було подано у Німеччині.

Питання: чи зберігається за паном Баумером право власності на зазначене майно після від'їзду? Право якої держави має застосовуватися до вирішення питання про право власності на квартиру? Чи існує договір між Україною та Німеччиною щодо регулювання таких спірних питань. Дайте стислий перелік найбільш значних двосторонніх договорів у сфері міжнародного приватного права, в яких приймає участь Україна.

Варіант 3

Теоретичне завдання:

1. Правове регулювання міжнародних перевезень пасажирів.
2. Цивільні процесуальні права іноземців та іноземної держави в Україні у зв'язку з іноземним елементом.

Задача 1. Сторони під час укладення зовнішньоекономічної угоди домовилися, що до нього має застосовуватися право України. За даною домовленістю суб'єкти визначили п'ятирічний строк позовної давності. В подальшому під час розгляду справи за вказаною угодою між її сторонами у міжнародному комерційному суді в Києві виникло питання про дійсність угоди щодо зміни строку позовної давності.

Питання: які положення про застосування імперативних норм містить Закон України „Про міжнародне приватне право”? Положення Цивільного кодексу України про строки позовної давності мають диспозитивний чи імперативний характер? Чи мають імперативні норми національного права поряд із публічним порядком пріоритет перед нормами іноземного права, яке має застосовуватися до регулювання відносин на основі угоди між сторонами чи приписів колізійних норм? Які положення про застосування імперативних норм містяться у Римській конвенції про праве, яке має застосовуватися до договірних зобов'язань від 19.06.1980 р.?

Задача 2. У 2005 році громадянка України В., що проживала у м. Белгород (Росія) звернулась до місцевого суду у м. Белгород з позовом про розірвання шлюбу із своїм чоловіком К., що проживає у Харкові (Україна). Її чоловік К. також є громадянином України.

Питання: на право якої держави має спиратися суд у м. Белгород? Норми яких міжнародних угод, регулюючих відносини між суб'єктами України і Росії мають бути враховані при вирішенні питання про розірвання шлюбу?

Варіант 4

Теоретичне завдання:

1. Міжнародні розрахунки.

2. Норми спадкового права України у зв'язку з іноземним елементом.

Задача 1. Марокканець двічі укладав шлюб в своїй країні за прийнятим в мусульманстві обрядом. В третій раз він уклав шлюб в Марокко із громадянкою України. Помер і залишив нерухомість в Україні і Марокко.

Питання: право якої країни має регулювати спадкові відносини? Якщо відповідно до права Марокко всі жінки спадкують після смерті чоловіка в рівних долях, чи може український суд послатися на застереження про публічний порядок і визнати спадкоємцем виключно громадянку України стосовно майна в Україні? Суди повинні застосовувати застереження про публічний порядок у виключних випадках, чи якщо іноземне право не співпадає із вітчизняним, чи повинне застосовуватися застереження про публічний порядок в даному випадку? Чи можливо було укладення шлюбу із громадянкою України в консульстві України в Марокко, або безпосередньо в Україні в органах реєстрації актів громадянського стану?

Задача 2. Все майно князя П., після революції 1917 року було націоналізовано і згодом, відповідно до рішення радянського уряду, більша його частина була продана за валюту за кордон. В період НЕПу князь П. з'ясував, що деякі цінні речі знаходяться у власності пана Р. і висунув позов до нього. В суді першої інстанції позов було відхилено. В рішенні, зокрема, було вказано, що радянський уряд мав право передати і фактично передав відповідачу право власності на оспорювані речі. В подальшому і апеляційний суд відхилив скаргу по справі.

Однак іноземні суди кваліфікували акти про націоналізацію як каральні заходи, що не можуть мати юридичну силу за межами держави, де вони прийняті. І тому акти про націоналізацію мали визнаватися відносно власності, яка знаходилася в межах російської території під час набуття чинності каральним законодавством. Тобто, якщо в момент їх прийняття майно знаходилося в радянській Росії, навіть якщо потім воно було вивезено і під час розгляду справи знаходилося за кордоном. По цьому, в першій половині XX сторіччя в науці міжнародного приватного права велися дискусії з приводу вірності такої кваліфікації.

Питання: в чому відмінність націоналізації від конфіскації? Чи можна погодитись із наведеною кваліфікацією законів про націоналізацію?

Варіант 5

Теоретичне завдання:

1. Патентне право.
2. Норми сімейного права України у зв'язку з іноземним елементом.

Задача 1. Студент із Великобританії Б. уклав шлюб із громадянкою України пані А. Цей шлюб був зареєстрований в РАЦСі м. Харків і за шлюбом громадянка України А. взяла прізвище чоловіка Б. Після закінчення терміну перебування на навчанні в Україні, чоловік повернувся до Великобританії, а дружина не змогла, бо мала піклуватися про хворих батьків у Харкові. Через деякий час громадянин Б. сповістив дружину про те, що має чекає на дитину від іншої жінки і має намір одружитися на ній у Великобританії. Для скорішого розірвання першого шлюбу йому потрібні докази подружньої невірності громадянки України, засвідчені нотаріусом. Бо відповідно до права Великобританії подружня невірність є підставою для безспірного розірвання шлюбу в суді. Сам Б. не мав змоги приїхати в Україну і прийняти участь у справі в українському суді, чи звернутись до РАЦСу із заявою про розірвання.

Громадянка України Б. звернулася до нотаріуса але він відмовився засвідчувати такий документ і порадив отримати консультацію у спеціаліста із міжнародного приватного права. Останній допоміг скласти позов, суд сповістив належним чином іноземця, але він не з'явився на слухання і за його відсутності шлюб було розірвано. На основі судового рішення громадянка Б. отримала відповідне свідоцтво у РАЦСі і повернула собі дівоче прізвище.

Питання: як у міжнародному приватному праві називаються відносини, які визнаються в одній країні, а в іншій не визнаються? Чи існують в міжнародній практиці випадки, коли рішення суду однієї країни визнаються судовими інстанціями іншої країни без відповідної міжнародної угоди про визнання судових рішень? Чи буде визнано у Великобританії рішення українського суду? Якщо ні, що має зробити пан Б. для того, аби мати змогу укласти інший шлюб?

Задача 2. Піддана Швейцарії проживала у Бельгії. Перед смертю вона склала заповіт в Монако і для цього обрала право країни свого підданства (відповідного кантону). Згідно до заповіту всю нерухомість у Монако мав отримати племінник в разі, якщо не буде в живих брата заповідачки.

Дочка померлої звернулася до суду в Монако з клопотанням про визнання заповіту недійсним, однак в першій інстанції суд клопотання не задовольнив.

В апеляційній інстанції суд врахував місце проживання померлої і застосував право Монако на підставі зворотного відсилання колізійної норми права Бельгії до права країни місця знаходження нерухомості. В результаті заповіт був визнаний недійсним, бо в ньому не передбачалися законні спадкові права дочки померлої.

В касаційному суді відмовилися від застосування зворотного відсилання і заповіт, складений за вимогами норм права відповідного кантону

Швейцарії, було визнано дійсним.

Така, в даному разі, вигадана ситуація іноді має місце бо відповідно до права деяких країн (на кшталт, Іспанія) відсилання до іноземного права розуміється як відсилання до права матеріального і якщо колізійна норма іноземного права відсилає назад до права цієї країни, зворотне відсилання має місце і застосовується матеріальне право останньої. А якщо колізійна норма іноземного закону вказує на необхідність застосування права іншої, третьої, країни – мова про зворотне відсилання не може йти.

Питання: від органу якої держави залежить прийняття, або не прийняття зворотного відсилання? Як відповідно до чинного законодавства України вирішується питання про застосування права держави із множинністю правових систем?

Варіант 6

Теоретичне завдання:

1. Матеріальні та процесуальні права іноземців.

2. Працевлаштування іноземців в Україні та громадян України за кордоном.

Задача 1. Складіть перелік видів діяльності і занять, якими заборонено займатися іноземцям в Україні відповідно до чинного законодавства, і перелік таких видів діяльності чи занять, щодо яких національне законодавство України встановлює відносно іноземців певні обмеження.

Задача 2. Між німецькою фірмою і українським приватним акціонерним товариством було укладено кредитний договір, який не передбачав застосування в разі виникнення спору права конкретної держави. По договору виник спір. Позивач – німецька фірма – вважав, що арбітражем має застосовуватися право країни кредитора, натомість позивач не надав документів, які б засвідчували його правовий статус. Відповідач – українське ПрАТ – стверджував, що фірма-позивач не зареєстрована в Німеччині в якості комерційного підприємства і тому не може посилатися на право цієї країни.

Питання: які документи підтверджують національність юридичної особи? Чи існують міжнародні акти з цього приводу, які принципи визначення особистого закону юридичної особи містять останні та внутрішнє законодавство України?

Варіант 7

Теоретичне завдання:

1. Авторське право і суміжні права.
2. Держава – суб'єкт міжнародних цивільно-правових відносин.

Задача 1. Австрійська будівельна компанія створила в Україні підприємство із іноземними інвестиціями. Дана фірма здійснює будівництво жилих комплексів в діловому центрі м. Харкова, при необхідності до роботи залучаються спеціалісти іноземці.

Питання: право якої держави застосовується до регулювання умов праці та відпочинку, оплати та охорони праці, соціального забезпечення та страхування іноземців та осіб без громадянства? Які попередні умови має виконати наймач для укладення трудових контрактів із іноземними громадянами? Чи потрібно виконання таких умов, якщо робота надається іноземцям, які офіційно отримали статус біженців? Який орган видає документ на право роботи іноземця в Україні, що це за документ?

Задача 2. Громадянин України Іванов виїхав на постійне проживання до Швейцарії залишивши в Україні нерухоме майно (квартира у м. Харків та квартира у м. Київ). У Швейцарії Іванов проживав у фактичному шлюбі з громадянкою Швейцарії. Через 3 років спільного проживання Іванов помер, залишивши за собою нерухоме майно в Україні та в Швейцарії.

Чи має право на спадщину фактична дружина Іванова? Якщо ні-обґрунтуйте відповідь. Якщо так, вкажіть законодавством якої країни буде врегульовано дані правовідносини?

Варіант 8

Теоретичне завдання:

1. Трансформація норм міжнародних договорів у норми національного законодавства України.

2. Цивільно-правове становище іноземців в Україні.

Задача 1. Українське машинобудівне підприємство звернулося до МКАС при ТПП України із позовом до лаоської фірми у зв'язку із несплатою за договором постачання сільськогосподарської техніки; арбітражне застереження про розгляд спору саме цим арбітражем було частиною укладеного контракту. На адресу відповідача були направлені копія позовної заяви та усі належні документи, запропоновано обрати арбітра. У відповідь лаоська компанія надіслала заяву про те, що не визнає український арбітраж. У подальшому відповідач був повідомлений про день слухання справи, але на засідання не з'явився. Арбітраж розглянув справу і виніс рішення.

Чи мав право МКАС розглядати справу за таких умов? Яка процедура розгляду спорів у подібних ситуаціях?

Задача 2. Українське АТ «Світязь» та офшорна компанія «Sanders», зареєстрована у штаті Делавер США, уклали у 2006 р. угоду про сумісну діяльність, усі спори, пов'язані з цим договором, мали розглядатися Арбітражним інститутом Торгової палати Стокгольма відповідно до його Регламенту англійською мовою. У застереженні було також вказано, що спори мають вирішуватися по справедливості (ex aequo et bono). АТ «Світязь» неодноразово порушувало умови договору, і компанія «Sanders» звернулася до арбітражу, який прийняв рішення про стягнення заборгованих сум на користь офшорної компанії. У подальшому компанія «Sanders» звернулася до українського суду із заявою про примусове виконання арбітражного рішення, але їй було відмовлено, оскільки рішення арбітражу не містило посилань на належне до застосування право, тобто було незаконним.

Чи правомірне рішення прийняв суд? Обґрунтуйте відповідь.

Варіант 9

Теоретичне завдання:

1. Джерела міжнародного приватного права.
2. Співвідношення міжнародних угод та внутрішнього законодавства в рамках регулювання міжнародних приватноправових відносин.

Задача 1. До судової установи України надійшло клопотання про визнання та виконання на території України рішення господарськоадміністративного трибуналу іспанської провінції Астурія (Tribunal Económico-Administrativo Regional del Principado de Asturias) щодо українського підприємства. Суддя відмовив у задоволенні клопотання, посилаючись на те, що між Україною та Іспанією не укладено угоди про взаємне визнання та виконання судових рішень, крім того, українське підприємство є містоутворюючим, від нього залежить бюджет цілого міста, а виконання зазначеного рішення може спричинити складну фінансову ситуацію.

Чи правомірне рішення прийняв суд? Обґрунтуйте відповідь.

Задача 2. До господарського суду м. Києва звернулося українське АТ «Фаянсовий завод» з позовом до англійської компанії Howard&Ackford. Спір виник з приводу зовнішньоекономічного контракту, який виконувався в основному на території України. Згаданий контракт містив арбітражне застереження про вирішення можливих спорів у комерційному арбітражі. Оскільки спір було передано до господарського суду, представник відповідача (англійської компанії Howard&Ackford) надав свої заперечення на позов, докази, брав участь у судовому розгляді. Але, не погодившись із рішенням суду, подав апеляційну скаргу, де зазначив, що позов було подано з порушеннями угоди про передачу справи на розгляд до третейського суду, тому господарський суд не мав права розглядати спір, що впливав з контракту.

Якими нормативними актами регулюються питання про передачу спорів на розгляд комерційного арбітражу? Чи правильно вчинив суд першої інстанції, розглянувши справу? Обґрунтуйте відповідь.

Варіант 0

Теоретичне завдання:

1. Роль Міжнародного Комерційного Арбітражу у вирішенні спорів за участю іноземного елементу.

2. Конвенція ООН 1980 р. про договори міжнародної купівлі-продажі товарів.

Задача 1. ТОВ «Лубнифарм» (Полтавська обл.) здійснювало перевезення вантажу літаком компанії «British Airways Cargo» до Борисполя. В авіаційній накладній була зазначена вага отриманого для перевезення вантажу 250,5 кг. При видачі вантажу в аеропорті «Бориспіль» вантаж важив 245,5 кг, тобто була виявлена нестача у 5 кг.

Як було з'ясовано із складеного акта, втрата частини вантажу відбулася внаслідок пошкодження упакування. Якими міжнародними актами регулюються зазначені відносини? Визначте судову установу, компетентну розглядати спір. Як слід вирішити справу?

Задача 2. Між експедитором-перевізником Свиридовим О. (м. Кременчук) та УВК «Nemiroff» було укладено договір, згідно з яким Свиридов О. зобов'язався доправити вантаж на дочірнє підприємство замовника «Nemiroff Polska» (Варшава). На виконання договору перевізник Свиридов прийняв вантаж за міжнародною транспортною накладною CMR. У дорозі вантаж був викрадений з автомобіля неустановленими особами. УВК «Nemiroff» звернулася до господарського суду Полтавської області з позовом про відшкодування збитків у розмірі 80 тис. грн. Господарський суд прийняв справу до провадження і вирішив її на підставі норм українського законодавства. Посилання відповідача на Конвенцію про договір міжнародного дорожнього перевезення вантажів (КДПВ) від 19.05.1956 р. (набрала чинності для України 17.05.2007 р.) судом відхилено, оскільки обидві сторони договору є українськими суб'єктами господарювання і сам договір не містить посилань на згадану Конвенцію.

Проаналізуйте ситуацію, що склалася. Чи згодні Ви з позицією суду? Обґрунтуйте свою думку.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Модуль 1

- 1.Поняття міжнародного приватного права як галузі права, галузі законодавства та учбової дисципліни, співвідношення вказаних понять.
- 2.Природа відносин міжнародного приватного права.
- 3.Співвідношення міжнародного приватного і міжнародного права.
- 4.Ознаки предмету міжнародного приватного права та їх характеристика.
- 5.Іноземний елемент та його види.
- 6.Методи регулювання відносин у міжнародному приватному праві.
- 7.Види норм міжнародного приватного права.
- 8.Сутність, мета та види уніфікації норм міжнародного приватного права.
- 9.Зв'язок порівняльного правознавства та міжнародного приватного права.
- 10.Співвідношення міжнародних угод та внутрішнього законодавства в рамках регулювання міжнародних приватноправових відносин.
- 11.Особливості застосування колізійного методу.
- 12.Матеріально-правовий метод і матеріально-правові норми у міжнародному приватному праві.
- 13.Поняття та основні види формул прикріплення.
- 14.Поняття «кульгаючи» відносин.
- 15.Поняття та сутність проблеми кваліфікації.
- 16.Відмінність «кваліфікації» і «тлумачення» у міжнародному приватному праві.
- 17.Колізійні питання деліктних зобов'язань, та шляхи їх вирішення.
- 18.Система курсу міжнародного приватного права. Структура Закону України «Про міжнародне приватне право».
- 19.Загальні положення про джерела та види джерел міжнародного приватного права.
- 20.Система джерела міжнародного приватного права.
- 21.Внутрішнє законодавство як джерело міжнародного приватного права.
- 22.Правила «Інкотермс» як джерело регулювання міжнародних комерційних відносин.
- 23.Правова доктрина як джерело міжнародного приватного права.
- 24.Поняття, ознаки і види міжнародних звичаїв.
- 25.Підстави та випадки застосування звичаїв до регулювання приватноправових відносин, ускладнених наявністю іноземного елемента.
- 26.Поняття та наслідки обходу законів у міжнародному приватному праві.
- 27.«Публічний порядок» та поняття застереження про публічний порядок.
- 28.Поняття зворотного відсилання та відсилання до права третьої країни.
- 29.Поняття колізійної норми, її структура. Види колізійних норм.
- 30.Поняття колізійної норми. Союзи колізійних норм.
- 31.Уніфіковані колізійні норми, форми та значення уніфікації у міжнародному приватному праві.
- 32.Національно-правові та міжнародно-правові колізійні норми.
- 33.Правила «Інкотермс».

- 34.«Особистий закон» та правила визначення національності юридичної особи.
- 35.Способи встановлення змісту норм іноземного права.
- 36.«Автономія волі» як окремий інститут міжнародного приватного права.
- 37.Взаємність щодо фізичних осіб у міжнародному приватному праві.
- 38.Особистий закон фізичної особи (біпатрида, апатрида, біженця, іноземця).
- 39.Правовий статус іноземців в Україні, їхні правоздатність та дієздатність.
- 40.Особливості правового статусу біпатридів.
- 41.Особливості правового статусу держави як суб'єкта міжнародних приватноправових відносин.
- 42.Імунітет держави та його види.
- 43.Теорії встановлення національності юридичних осіб.
- 44.Транснаціональні компанії як суб'єкти міжнародних приватних відносин.
- 45.Види діяльності іноземних суб'єктів господарювання.

Модуль 2

- 1.Колізійні питання сімейного права. Основні формули прикріплення, які застосовуються при вирішенні даних колізій.
- 2.Особливості укладення та розірвання шлюбів між громадянами різних країн.
- 3.Форми укладення шлюбів. Поняття та підстави визнання дійсності «консульського» шлюбу.
- 4.Поняття та значення «загальних» юридичних наслідків шлюбу».
- 5.Усиновлення іноземцями дітей – громадян України.
- 6.Регулювання аліментних зобов'язань у міжнародному приватному праві.
- 7.Опіка та піклування у міжнародному приватному праві.
- 8.Колізії законодавства в сфері спадкування за заповітом та за законом.
- 9.Основні формули прикріплення, які застосовуються при вирішенні колізій в сфері спадкування.
- 10.Інститут спадкової трансформації та негідного спадкоємця.
- 11.Міжнародні трудові відносини та джерела їх правового регулювання. Право, що застосовується до трудового договору.
- 12.Колізійні прив'язки, застосовувані до регулювання трудових відносин з «іноземним елементом».
- 13.Значення Міжнародної Організації Праці у регулюванні трудових відносин із іноземним елементом.
- 14.Міжнародні договори як джерела міжнародного приватного права. Види договорів, угод та конвенцій, їх співвідношення.
- 15.Особливості спадкування майна громадянином України після смерті іноземця.
- 16.Правила спадкування відумерлого майна.
- 17.Судова та арбітражна практика як джерело міжнародного приватного права.
- 18.Поняття міжнародного цивільного процесу. Його співвідношення із міжнародним приватним та цивільним процесуальним правом.
- 19.Колізійне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
- 20.Види заповітів. Відмінності спадкування за законом (заповітом) в країнах світу.

21. Форма заповіту і акта його скасування за законодавством України.
22. Цивільні процесуальні права іноземців та юридичних осіб.
23. Правила підсудності судам України справ із іноземним елементом.
24. Визнання та виконання рішень іноземних судів.
25. Надання правової допомоги у цивільних справах органами юстиції іноземних країн.
26. Виконання судових доручень іноземних судів.
27. Конвенція ООН 1980 р. про договори міжнародної купівлі-продажі товарів.
28. Легалізація документів виданих іноземними офіційними особами. Поняття апостіля.
29. Право, що застосовується до міжнародного комерційного арбітражу. Поняття арбітражного застереження.
30. Правовий режим об'єктів права власності іноземних фізичних та юридичних осіб в Україні.
31. Правовий режим об'єктів права власності українських фізичних та юридичних осіб за кордоном.
32. Правове регулювання іноземних інвестицій.
33. Сфера дії права, що застосовується до договору.
34. Види та сутність правових режимів, які надаються іноземцям в Україні.
35. Представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності.
36. Правовий статус суб'єктів господарювання України за кордоном.
37. Встановлення права, яке має визначати форму та зміст правочину.
38. Колізії особистих немайнових прав і права інтелектуальної власності.
39. Право, яке застосовується до виникнення та припинення речових прав.
40. Основні колізійні питання права власності у міжнародному приватному праві.
41. Основні формули прикріплення, які застосовуються при вирішенні колізійних питань права власності.
42. Колізії зобов'язань, що виникають із односторонніх дій.
43. Основні типи колізійних прив'язок які застосовуються щодо визначення права, що має застосовуватися до позадоговірних зобов'язань.
44. Правові режими, що надаються іноземцям для реалізації їхніх прав та обов'язків.
45. Роль Міжнародного Комерційного Арбітражу у вирішенні спорів за участю іноземного елементу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- 1.Віденська конвенції про право міжнародних договорів [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 23 травня 1969 р. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118.
- 2.Вишновецька С.В., Корнєв Ю.В. Міжнародне приватне право: навч. посібник. К.: ЦНЛ, 2020. 164с.
- 3.Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, від 16 січня 2003 року № 436-IV. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
- 4.Дахно І.І., Алієва-Барановська В.М. Міжнародне приватне право. К.: ЦНЛ, 2016. 633с.
- 5.Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 24 жовтня 1970 р. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_56.
- 6.Декларація МОП основоположних принципів та прав у світі праці [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 18 червня 1998 р. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_260.
- 7.Декларація тисячоліття ООН [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 8 вересня 2000 р. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_621.
- 8.Європейська конвенція про усиновлення дітей (переглянута) [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 15.02.2011. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a17.
- 9.Європейська угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ) [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 18 вересня 1975 р. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_217.
- 10.Європейська конвенція про громадянство [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 6 листопада 1997 р. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_004.
- 11.Загальна декларація прав людини ООН [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 10 грудня 1948 р. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
- 12.Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України 1993, № 25, ст.274; Відомості Верховної Ради України 1995, № 47-52, ст.349.
- 13.Конвенція з примирення і арбітражу в рамках НБСЄ [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 26 вересня 2003 р. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_181.
- 14.Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 11 квітня 1980 р. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_003 19.
- 15.Конвенція про відкрите море [Електронний ресурс]: Міжнародний

документ, від 29 квітня 1958 р. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_180.

14. Конвенція про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів та багажу [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 9 липня 1997 р. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_034.

15. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 7 грудня 1944 р. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_038

16. Конвенція про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 14 червня 1974 р. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_002.

17. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 18 травня 1965 р. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_060.

18. Конвенція про створення ради митного співробітництва [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 15 грудня 1950 р. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_184.

19. Конвенція УНІДРУА про міжнародний факторинг [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 28 травня 1988 р. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_210.

20. Конвенція УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 28 травня 1988 р. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_263.

21. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 19 травня 1956 р. Режим доступу: https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_234.

22. Конституція України [Електронний ресурс]: Конституція від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

23. Міжнародна конвенція про вантажну марку [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 5 квітня 1966 р. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896_007.

24. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права ООН [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 16. 12. 1966 р. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

25. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права ООН [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 16.12. 1966 р. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

26. Міжнародне приватне право: підручник для юрид. вищ. навч. закл. / за ред. проф. В.П. Жушмана та доц. І.А. Шуміло. Х.: Право, 2017. 320 с.

27. Міжнародне приватне право: навчальний посібник для студентів вузів / ред.. В.М. Гайворонський. К.: Юрінком Інтер, 2016. 318с.

28. Міжнародне приватне право: навчальний посібник для студентів вузів / Н.В. Аляб'єва та ін.; ред.. С.Г. Кузьменко. К.: Центр навчальної літератури, 2016.

316 с.

29. Міжнародне приватне право: навч. посібник / І. І. Килимник, А. М. Бровдій ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 111 с.

30. Міжнародне приватне право: навч. посібник / за ред. Ю.Ф.Іванова. К.: Правова Єдність, 2018. 390с.

31. Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків [Електронний ресурс]: Міжнародний документ, від 15 червня 1957 р. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_066.

32. Про іміграцію [Електронний ресурс]: Закон України 7 червня 2001 року № 2491-III. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14>.

33. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту [Електронний ресурс]: Закон України 8 липня 2011 року № 3671-VI. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>.

34. Про закордонних українців [Електронний ресурс]: Закон України 4 березня 2004 року N 1582-IV. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1582-15>.

35. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс]: Закон України 16 квітня 1991 року № 959-XII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

36. Про міжнародні договори України [Електронний ресурс]: Закон України 29 червня 2004 року N 1906-IV. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>.

37. Про міжнародний комерційний арбітраж [Електронний ресурс]: Закон України 24 лютого 1994 року N 4002-XII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12>.

38. Про торгово-промислові палати в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 2 грудня 1997 року № 671/97-ВР. Режим доступу: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/671/97-%D0%92%D0%A0>.

39. Про консульський статут України [Електронний ресурс]: Указ президента України 2 квітня 1994 року N 127/94. Режим доступу: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/127/94>.

40. Про приєднання України до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення [Електронний ресурс]: Закон України від 14 травня 1999 року N 662-XIV. Режим доступу: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/662-14>.

41. Сімейний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 10 січня 2002 року № 2947-III. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

42. Фолсом Р.Х., Гордон М.В., Спангол Дж.А. Міжнародні торгові угоди: Стилий виклад / Пер. з англ. Будапешт, (наук.ред. пер. Ситник О.М.): COLPI; Харків: Око, 1997. 400 с.

43. Фединяк Г.С. Міжнародне приватне право: підручник для студентів вузів / Г.С. Фединяк, Л.С. Фединяк. 4-те вид., доп. і перероб. К.: Атіка, 2009. 500 с. 59.

44. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

інформаційні ресурси корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України
3. www.state.gov.ua – Кабінет Міністрів України
4. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
5. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
6. www.bank.gov.ua – Національний банк України
7. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
8. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
9. www.ccu.gov.ua/uk/index - Конституційний Суд України
10. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.
11. www.arbitr.gov.ua – Верховний Господарський Суд України.
12. www.vasu.gov.ua – Верховний Апеляційний Суд України.

наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
2. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
3. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника
4. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М. Горького.
5. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
6. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна
19. <http://univd.edu.ua/ibportal/> - Бібліотека Харківського національного університету внутрішніх справ

міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)
- www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
2. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
3. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

міжнародні економічні і фінансові організації:

1. www.imf.org – Міжнародний валютний фонд.
2. www.in.org – Організація Об'єднаних Націй
3. www.wto.org – Світова організація торгівлі
4. www.worldbank.org – Група Світового Банку.

ДОДАТОК А

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут цивільного захисту

Кафедра управління у сфері цивільного захисту

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з міжнародного приватного права
(назва дисципліни)

Здобувача (-чки) 3-го курсу (т.н. 3 рік 10 міс.)
1 групи ОР «бакалавр»
спеціальності 081 «Право»
Юрія Тищенка
Шифр 87621

м. Черкаси – 2025 рік